Poštnina plačana v gotovini Leto LVII. V Ljubljani, v soboto, dne 4. maja 1929 Št. 101 2. izdaja St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 — Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Po krizi

Paris, koncem aprila 1929.

Že dolgo evropsko ozračje ni bilo tako nemirno kakor v teh dnevih, ki so sledili »državnemu udaru« drja. Schachta na pariški konferenci. Vsak dan je bil na dnevnem redu prelom pogajanj in nekateri so hoteli vedeti, da je kriza ravno tako težka kakor kriza ob zasedbi Porurja. Iz Pariza je bil dirigiran v Amsterdam in Zürich poziv, ki je v Berlinu na borzi ravno tako vplival kakor Porurje. Dr. Schacht je v teku par dni že drugič v Berlinu in v gotovih krogih se govori, da o prelomu pogajanj ni več govora. Owen Youngu blizu stoječa »Chicago Daily Tribune« je celo vedela objaviti, da je dr. Schacht zvišal svojo ponudbo od 1650 na 1750 milijonov. Ostaja torej samo še razlika 50 milijonov in razlika 13 milijard na račun pravih reparacij.

Nenadni slučaj smrti lorda Revelstocka in kriza na berlinski borzi je prinesla v pogajanja skoraj da potreben zastoj. Ali bo po teh dogodkih dr. Schacht prišel z novimi pogoji iz Berlina?

Dosedanji razvoj pogajanj kaže, da je vse upiranje dr. Schachta nemški dolg samo še otežkočilo. Sploh pa je dr. Schacht in vsa nemška delegacija skoraj nezmožna prepričati internacionalni svet o svoji iskrenosti in da tako oni potemtakem resnično predstavljajo obraz demokratične Nemčije kakor se razvija po svetovni vojni. Dr. Schacht in njegovi tovariši pripadajo tisti nemški najtežji težki industriji, ki javno izpovedujejo, da je izpolnjevanje mednarodnih obveznosti samo presodek nemške demokracije. Ob tem dejstvu se je maščevala silna zmota levičarske vlade, ki ji načeluje Müller. Müllerjeva vlada je hotela zapovedovalce nemškega gospodarstva vezati na definitivno reparacijsko pogodbo, da ne bi tako vlada sama nosila odgovornosti za bodočnost. Toda zgodilo se je drugače. Dr. Schacht je s svojim nastopom na konferenci omogočil, da so se industrijci v odločilnem trenutku lahko umaknili.

Tako ostaja vprašanje vladi sami in zadnja poročila iz Berlina vedo povedati, **da bo rešitev reparacijskega vprašanja prepuščena konferenci državnikov.**

Dr. Schacht je storil, kar je po svojem prepričanju hotel storiti. Malokdo je v Franciji tako nepriljubljen kakor dr. Schacht, ki je v vseh svojih publikacijah zavračal francoske zahteve in ni nikdar opustil priložnosti pokazati svoje sovražno stališče napram Franciji. V svojih izjavah kaže duha, kakor ga je bila polna Nemčija v dobi vilhelmizma. Dr. Schacht se ni hotel gibati v mejah navadnega eksperta, ki naj s svojimi znanstvenimi in praktičnimi utemeljitvami brani svoje stališče. V gotovem in najbolj napetem trenutku je nastopil še s svojimi političnimi zahtevami, v katerih je izrazil, da je pripravljen razgovarjati o ostalih 13 milijardah, ako zavezniki dodelijo Nemčiji kolonije in pristopijo k rešitvi vprašanja meje med Poljsko in Nemčijo. Seveda je ta prenagljena gesta še povečala nervoznost in oddaljila od nemškega stališča še ameriške delegate. Danes se sicer utemeljuje iz Berlina, da dr. Schacht ni načel vprašanja o razdelitvi kolonij in o razmejitvi, ampak da je govoril samo o ustvaritvi nove prekomorske sirovinske baze, ki naj omogoči zadostni razmah nemški industriji. Vendar je jasno, da se hoče s tem samo omiliti ponesrečen nastop dr. Schachta, ki je odbil posebno Amerikance.

Tako je dr. Schacht ustvaril komplikacije, ki izvirajo iz toliko zgrešene in tako priljubljene politike nemških nacionalističnih krogov. Delovanje teh krogov dokazuje, kako zgrešeno je politično naziranje in delo, ki se hoče gibati samo v mejah historične tradicionalnosti in v okviru starih političnih usmeritev. Ti krogi so začeli ustvarjati znova vprašanje o ravnotežju Evrope in svetovne vlade. Hugenberg, v čigar bodoči diktatorski vladi naj bi dr. Schacht zavzel dr. Stresemannovo mesto, je začel zagovarjati tezo o koncernu Amerika, Nemčija, Rusija, ki naj si pridobi v vladi sveta prvo mesto. Zato je treba zvečati sovražno stališče Amerike napram Evropi, treba je poglobiti razdor med Anglijo in Ameriko. Hugenbergovo pismo Ameriki je imelo ta jasen namen. Toda nacionalisti najbrž ne opazijo, da bi vsak oborožen konflikt med Ameriko in Anglijo imel za posledico zaton angiosaksonske moči v svetu in da bi tako zapadel ves Pacifik v oblast Japonski, Atlantik Franciji in mediteransko območje Italiji. Nemčiji bi tako ostalo najbrž prav malo.

Toda tudi Amerikanci so ost te usmeritve opazili. Že takoj v začetku kampanje je Amerika začela izvajati še večji protekcionizem in uravnavati svoj kapital v Južno Ameriko, da tako iztrga evropskemu vplivu del sveta, ki je po svoji romanski kulturi v tesnih odnošajih z Evropo. Po dr. Schachtovem nastopu pa je sledil še nastop ameriškega delegata na razorožitveni konferenci Gibsona, ki se je pridružil francoskemu stališču in tako pustil grofa Bernstorfa osamljenega ob strani Litvinova. Tako so nemške nacionalistične težnje po razdelitvi Evrope ustvarile obratno, nego so želele. Amerika je s priklenitvijo Južne Amerike še ojačila svoje stališče napram Evropi, v Evropi pa je odklonila namene nemškega avanturizma.

Mogoče bo dr. Schacht tekom nadaljnjih pogajanj v gotovem oziru za enotnost Evrope, ki je le polotok Azije. Gre za gospodarsko samostojnost in kulturni obstoj Evrope. Postavljati danes vprašanje ravnotežja Evrope je velika napaka. »Vzhod ali zahod« je napačno stališče, ker se je vzhod odločil za Azijo in uveljavlja svoje ravnotežje v azijatskem koncernu. Evropi, ki bi bila v svojih reparacijskih in denarnih problemih enotna, bi Amerika ne mogla predpisovati zakonov v njenem delovanju. Ravno za to enotnost Evrope se bore francoski in angleški delegati, nemški delegati so pa mislili, da se je bolje boriti za dobrohotnost milostljivega »svetovnega bankirja«, ki pa vkljub vsej servilnosti ne bo pustil v Nemčiji večjo kot pa njegovim interesom odgovarjajočo vsoto za Nemčijo silno dragih dolarjev.

Dr. Schacht v Berlinu ni bil desavuiran, vendar so mu slavo peli samo nacionalisti. V interesu Evrope je, da dr. Schacht svoje stališče spremeni in tako omogoči srečen zaključek pogajanj, ki naj poleg političnega Lokarna ustvari še gospodarski Lokarno in tako ustvari popolno uravnovesnost Evrope.

Nova avstrijska vlada

Po enomesečni krizi se sestavi meščanska koalicijska vlada

Dunaj, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Šele danes se je po velikih težkočah mogla **sestaviti nova vlada Streeruwitz.** Ob 17.30 se je sestal glavni odbor in načelnik kluba **krščanskih socialistov Fink je predlagal sledečo vlado:** državni kancler in zunanji minister, narodni svetnik Streeruwitz (kršč. soc.), podkancler in notranji minister, deželni svetnik Schummi (Landbund), prosvetni minister, deželni svetnik dr. Tschermak (kršč. soc.), vojni minister, Vaugoin (kršč. soc.), finančni minister, deželni svetnik dr. Mittelberger (kršč. soc.), minister za socialno politiko dr. Resch (kršč. soc.), poljedelski minister Federmayr (krščan. soc.), trgovinski in prometni minister dr. Schürff (velenemec), pravosodni minister dr. Slama (velenemec). **Meščanske stranke so glasovale za ta predlog, socialni demokrati pa proti. Narodni svet bo jutri, v soboto ob 11 potrdil** ta volivni akt in zvezni kancler Streeruwitz bo v ponedeljek predložil parlamentu svoj program. Sestava kabineta je bila do zadnje ure zelo otežkočena, ker se mnogi krščanski socialisti niso strinjali s tem, da bi ostal dosedanji prosvetni minister dr. Schmidt. Socialni demokrati so sicer izjavili, da na sestavo meščanske vlade ne bodo vplivali, dali so pa razumeti, d ajim vojni minister Vaugoin ni prijeten. Ker so krščanski socialisti v osebi novega prosvetnega ministra dr. Tschermaka, ki je bil dosedaj ravnatelj učiteljišča, pridobili prvovrstnega strokovnjaka, so se končno, dasi težkega srca, odrekli dr. Schmidtu, glede vojnega ministra Vaugoina pa kljub vsem ugovorom niso popustili. Posebno, ker so tudi velenemci odločno protestirali proti temu, da bi se v osebnih vprašanjih ugodilo željam socialnih demokratov. Vojni minister Vaugoin vodi to ministrstvo že nad pet let in ima velike zasluge za reorganizacijo avstrijske vojske.

V vprašanju najemninskega zakona so socialni demokrati, kakor se čuje, sedaj stavili zahtevo, da naj se dovoli svoboden dogovor med hišnimi lastniki in najemniki šele pri onih stanovanjih, za katera se je v mirnem času plačevalo več kot 3000 kron Tudi glede trgovskih lokalov naj se dovoli svoboden dogovor šele pri višji najemnini.

Vladna kriza je od odstopa dr. Seipla do danes trajala **ravno en mesec.** Dasi se nasprotstvos socialnimi demokrati ni odpravilo popolnoma, obstoja vendar sedaj možnost dela. Dr. Seipel je pri svojem odstopu rekel, da je za Avstrijo potreben skok naprej, za kar ima sedaj novi Streeruwitzev kabinet prosto pot.

*

Novi avstrijski kancler Ernst Streeruwitz je potomec stare hanoverske plemiške rodbine in je rojen 23. septembra 1874 v mestu Mies na Češkem. Po končani gimnaziji se je posvetil vojaškemu poklicu in bil gojenec na vojaški akademiji v Theresianumu. Pozneje je radi bolezni zapustil vojaški stan in študiral na dunajski univerzi pravo, pozneje pa strojno tehniko. Bil je vodja številnih velikih podjetij. V aktivno politiko pa je stopil šele l. 1923, ko je bil na krščansko-socialni listi izvoljen za poslanca. V parlamentu je sodeloval v finančnih in gospodarskih odborih. Nova zaščitna avtonomna carinska tarifa, ki je naperjena proti nasledstvenim državam, je njegovo delo.

Dr. Ernest Streeruwitz, novi avstrijski kancler.

Pred prihodom kraljevske rodbine v Zagreb in na Bled

Zagreb, 3. maja. (Tel. »Slov.«) V zvezi s kraljevim prihodom v Zagreb se je zvedelo, da bi imel priti 12. ali 13. maja. Z njim bi prišla Nj. V. kraljica s sinoma, kraljevičem Petrom in princem Tomislavom. Ker kraljevski dom pričakuje srečnega dogodka, ne bo kraljevi par dolgo bival v Zagrebu, marveč bo odpotoval na Bled, kjer bi imelo priti do srečnega dogodka. Čeprav veliki župan dr. Zoričič pregleduje ureditev prostorov na Brezovici, kjer bi Nj. V. kralj imel stanovati, vendar do danes ni prišlo še nobeno službeno obvestilo o prihodu in dnevu prihoda kraljeve rodbine v Zagreb.

Damski odbor za Strossmayerjevo proslavo je imel že več sej in izdelal načrt za svečanosti ob kraljevem prihodu. Smatra se, da bo sprejem kralja impozantnejši od prvega, ko je prišel kralj v Zagreb kot takratni regent.

Pred pogajanji za sklenitev konkordata

Belgrad, 3. maja. (Tel. »Slov.«) V zvezi z ureditvijo konkordata se zelo komentira v merodajnih krogih pisanje versko-političnega pravoslavnega »Vesnika«, ki piše, da katoliška cerkev samo onemogoča sklenitev konkordata, ker katolikom sedanje stanje bolj ugaja. Pri tem misli pravoslavni pisec na neurejene medverske odnošaje, ki po njegovem mnenju konvenirajo katoliški propagandi, zlasti v južni Srbiji, in sicer radi discipline in organizacije katoliških duhovnikov in vernikov.

Vašemu dopisniku se je s katoliške strani z ozirom na to pisavo zatrdilo, da je katoliška cerkev vedno urgirala sklenitev konkordata, ker ji vedno bolj koristijo urejeni odnošaji med cerkvijo in državo, kot stanje brez konkordata, ker je rešitev posameznih važnejših vprašanj, ki so zanjo zelo važna, odvisna od momentanega razpoloženja vsakokratne vlade.

Istočasno se je s katoliške strani poudarjalo, da so taki glasovi glasovi posameznikov, **službena pravoslavna cerkev se v veliko točkah približuje katoliški cerkvi,** in sicer v prvi vrsti tam, kjer pride v poštev medsebojna ureditev. **Odnošaji med obema cerkvama, ki se tičejo šolskih kulturnih in splošno versko-političnih vprašanj, so najboljši.**

Tudi pravosodno ministrstvo samo urgira, da se ves kompleks šolskih, cerkvenih in medsebojno verskih vprašanj harmonično reši. Sedaj, ko je pravosodno ministrstvo predložilo novo šolsko zakonodajo, ko ima pravosodno ministrstvo pred seboj zbran material šolskih in cerkvenih zakonov, **se pričakuje takoj po pravoslavnih velikonočnih praznikih otvoritve pogajanj z Vatikanom.** Računa se, da bo zastopstvo jugoslovanskega katoliškega in pravoslavnega episkopata ponovno predložilo tako prosvetnemu kakor pravosodnemu ministru svoje mišljenje glede šolske zakonodaje, pa tudi točke, v katerih je mogoče popustiti.

Prav tako je Vaš dopisnik zvedel, da čim se bo pravosodni minister Srskić vrnil v Belgrad, **se bo sestal s papeškim nuncijem Pellegrinettijem, ki ima odrejena navodila Vatikana. Tudi naš zunanji minister proučuje material,** ki čaka na poročilo od pravosodnega ministra Srskića. Zakonodajno delo bližnje bodočnosti se bo, kakor vse kaže, sukalo okrog šolsko-kulturnih in cerkvenopolitičnih vprašanj.

Zopet bolgarske laži

Belgrad, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Bolgarski tisk je začel novo kampanjo proti naši državi, češ da so naši organi ubili na meji bolgarskega duhovnika. To se z naše strani oficielno demantira. Na meji je bila ubita neka ženska, ki je hotela pobegniti preko meje in ki se na poziv obmejne straže ni hotela vstaviti. Njene identitete ni bilo mogoče ugotoviti.

Morilec Ristovića obsojen na 15 let

Zagreb, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Zagrebško sodišče je izreklo razsodbo proti morilcu časnikarja Ristoviča. Izrek razsodbe je bil od 1. maja preložen na 3. maja iz neznanih vzrokov. Predsednik dr. Bačac je dopoldne ob 11. v veliki dvorani sodne palače **prečital razsodbo, s katero se Šunić obsoja na 15 let ječe, ker je oddal na Ristovića sedem revolverskih strelov z namenom, da ga umori.** Razen tega je kriv, da je ranil detektiva Plantazarja in mladeniča Matišiča, s čemer je kriv umora po §§ 134. in 135. kazenskega zakonika, in se obsoja po §§ 39., 136. in 252. Nato je dr. Bačac prečital obrazložitev te razsodbe. Sodišče je zopet podvzelo iste varnostne ukrepe kot ob razpravi ter je pustilo v dvorano le malo število občinstva. Pred sodiščem je čakalo le malo ljudi na razglasitev razsodbe.

Velikopotezna melioracijska akcija

Belgrad, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Vlada je podpisala pogodbo s francosko tvrdko Papignol za izsuševanje močvirja pri Pančevu. V imenu naše države sta pogodbo podpisala ministra Šverljuga in Savković. Dela se bodo pričela v tem mesecu. Nadzorstvo ima gradbeno ministrstvo. Dela se morajo končati v treh letih. Plačevanje tvrdki bo izvrševala Državna hipotekarna banka, s katero se je sklenila posebna pogodba. Zato bo D. H. B. najela posebno posojilo. Obresti znašajo 6.75. Emisija 87. Odplačevanje traja 30 let. Z izsušitvijo tega močvirja se bo pridobilo 30.000 kv. juter v rednosti 250 milijonov.

Za ureditev pristanišč

Belgrad, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Finančno ministrstvo je podpisalo pravilnik o svobodnem carinskem skladišču v jadranskih pristaniščih. Naša pomorska pristanišča nimajo niti najpotrebnejših skladišč za razkladanje blaga, posebno tranzitnega, radi česar se ne more razviti naša plovba. Naša pristanišča ne morejo sprejeti večje množine tujega blaga, ki bi prišlo po morju. Da bi se temu odpomoglo, je izdalo finančno ministrstvo poseben pravilnik. V ta skladišča se bo skladalo vse bago, naj se je že predalo carinarnici ali ne. Skladišča bodo na razpolago gospodarskim korporacijam in zvezam. Nahajala se bodo v pristaniščih, kjer so glavne carinarnice.

Dvoboj Stalin-Buharin

Moskva (Am.)

Vse mora slepo ubogati, je danes Stalinovo geslo in kruto resnico tega gesla je občutil te dni ugledni komunist Scheinmann. Na vseh važnih mednarodnih gospodarskih konferencah je zastopal Moskvo in pred kratkim se je še udeležil pogajanj z Nemčijo in z ameriškimi gospodarskimi krogi. S tremi posebnimi sklepi najvišjih sovjetskih uradov je bil sedaj g. Scheinmann odstavljen z vseh mest in danes ni več član kolegija sveta za delo in obrano (STO), ni več predsednik državne banke in je prenehal biti namestnik finančnega komisarja. Na mesto Scheinmanna je stopil Pjatakov, pred kratkim še odločen pristaš Trockega, ki pa se je priporočil Stalinu s svojim govorom pri oficielnem sprejemu angleške gospodarske delegacije.

Ta osebna sprememba daje vpogled v tajnosti vodilne strankarske klike. Stalin skuša predvsem očistiti vodstvo finančnega aparata od vseh njemu neprijetnih desničarjev. Med te pa je spadal Scheinmann, ki se je opetovano izjavil in precej odločno proti izrodkom industrializacije, ki morajo povzročiti finančni polom dežele. Njegova odpustitev naj bo energičen opomin vsem enako mislečim komunistom v sovjetskih uradih, da ne smejo imeti nobenega drugega mnenja in morajo slepo ubogati, če hočejo, da ostanejo v sovjetski službi. V resnici si morajo sedaj tudi reči sovjetski nastavljenci, da ne smejo računati na prav nobeno obzirnost, če je bil tako gladko odžagan celo Scheinmann, ki je imel tako velike zasluge za sovjetski sistem.

Noben slučaj ni, da se je izvršila nenadna odpustitev Scheinmanna ravno na večer 16. zvezne strankarske konference. Širokim slojem komunistov je bilo treba pokazati, da je popolnoma brez upravičenosti upanje, da bi poslušale desničarske tendence STO (sveta za dela in obrambe), v svetu narodnih komisarjev (SNK) ali v osrednjem izvršnem komitetu (CIK) sovjetske unije. Sklep vseh teh odborov, da je odpuščen kar na lepem komunističen dostojanstvenik, ki je bil znan kot zmeren, je naredil konec »bajki«, da je v teh odložil mesta za desničarska stremljenja. Ali ta »bajka« vendarle ni bila brez podlage, ker je notorično, da so bili desničarji zastopani zelo številno na najvišjih uradih.

Če je mogel Stalin vseeno izpeljati svojo namero, potem je vzrok v tem, ker se je odpust sklenil v razširjenem plenumu osrednjega odbora komunistične stranke, v katerem so člani vlade v manjšini. Stalin in njegovi pristaši so ljuto napadli desničarje in vladnim članom ni preostalo nič drugega, ko da so hiteli z odbori, ker drugače bi mogli veljati kot oni »jataki«, ki dajejo desničarjem potuho.

Grandi v Budimpešti

Budimpešta, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Italijanski državni podtajnik Grandi je danes popoldne položil na spomenik junaka v madjarski vojaški akademiji lovorjev venec z italijansko zastavo. Potem se je odpeljal na novo pokopališče, kjer je pokopanih 300 italijanskih vojakov, ki so umrli na Madjarskem. Imel je nagovor, da je sicer res, da sta bila oba naroda med vojno ločena, da pa je sedaj med njima nastalo prijateljstvo, ki je močnejše kot sploh kdaj. Tudi na tem pokopališču je položil lovorjev venec s trakom v italijanskih barvah. Zvečer je bila v operi slavnostna predstava. Potem pa je priredil predsednik poslanske zbornice Almas na čast Grandiju veliko večerjo.

Drobne vesti

Nesreča na morju. V zunanjem pristanišču Newyorka sta trčila potniški parnik »Cristobal Colon« in tovorni parnik »Orontes«. Potniški parnik je samo malo poškodovan, dočim je tovorni parnik popolnoma uničen.

Zdravstveno stanje angleškega kralja se je zboljšalo in se bo kralj s svojim dvorom od obale preselil v Windsor.

Ponesrečeni letali. Pri Bratislavi sta se na vojaških vajah ponesrečili dve vojaški letali. V višini 400 metrov sta trčili v zraku skupaj in padli na zemljo. V enem letalu se je nahajal samo pilot, v drugem pa pilot in opazovalec. Vsi trije so bili takoj mrtvi.

Romunska narodna banka je danes zvišala diskontno mero od 6% na 8%, za lombardne posle pa od 7% na 9%.

Italijanski državni podtajnik Grandi bo koncem maja dospel v Kovno in vrnil Voldemarasov obisk pri Mussoliniju iz leta 1928.

Zagrebške vesti

Posojilo zagrebške občine. Občinski svet je sklenil, najeti pri Državni hipotekarni banki ali pri zagrebški Mestni hranilnici 30 milijonsko investicijsko posojilo, ki naj bi se v 30 letih odplačalo.

Ameriški pevski zbor v Zagrebu. Ameriško pevsko društvo »Dayton Westminster Chor« je z dunajskim brzovlakom prispelo v Zagreb. Tu bo priredilo v prostorih zagrebškega velesejma koncert. Zbor je mešan. Njegovo potovanje financira ameriška bogatašica Thalbot. Zagrebški župan dr. Srkulj je pozval prebivalstvo k sprejemu gostov. Zvečer je bilo pred kolodvorom nabito polno sveta, ki je došle prisrčno pozdravljal.

Udušeni komunistični nemiri

Izropane trgovine -- „Rothe Fahne" prepovedana -- Borbe s komunisti so trajale celo noč in dan -- Ostre policijske odredbe

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Tudi danes ponoči so se vršili v Berlinu ulični in barikadni boji z revolverji, karabinkami in z oklopnimi avtomobili. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Boji so se začeli zvečer in so trajali vso noč do jutra, v istih mestnih okrajih, kakor pred včerajšnjim, posebno v Köslinerstrasse v Weedingu in v Hermannstrasse v Neukölnu. Komunistični letaki so hujskali na maščevanje nad policijo in že popoldne zbrali velike množice, večinoma mladine, s katerimi **se je takoj, če se je pokazala policijska patrola, začel spopad.** Vendar pa jih je policija še razgnala s pendreki. Ko pa se je stemnilo, so množice narastle na tisoče in začelo se je streljanje, kakor v pravi bitki. Policija je postopala z največjo zmernostjo, množica pa je neprestano streljala. O polnoči je bilo na cesti že mnogo ranjencev. Do posebno krvavih spopadov je prišlo po končanem komunističnem zborovanju. Demonstranti so ustavili policijski avtomobil s kamenjem in policijski uradniki, od katerih jih je bilo več ranjenih, so morali rabiti strelno orožje, nakar se je množica razpršila. Nekoliko pred polnočjo so zopet začeli graditi barikade, izza katerih so demonstranti streljali na policijo. Šele z oklopnimi avtomobili je mogla policija barikade porušiti. Ko pa jih je policija zapustila, so jih zasedli zopet demonstranti. Pet komunistov je bilo težko ranjenih. Demonstranti so tam oplenili trgovino orožja, našli so pa samo nože in bodala, strelnega orožja pa ne. Orožje, ki ga je policija našla, je zaplenila in aretirala skupno 72 oseb. Komunistični list »Rote Fahne« ne sme tri tedne izhajati, prepovedala se je pa tudi izdaja lista »Neue Zeitung«, o katerem se je dognalo, da je nadomestilo za »Rote Fahne«.

V ponočnih bojih v Neukölnu je bilo **ranjenih 12 komunistov, eden pa je bil ubit, dočim policija ni imela žrtev.** Aretiranih je bilo 50 oseb. Stražniki že štiri dni in štiri noči niso spali.

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) V današnjih bojih je bilo ubitih 5 oseb. Z mrtveci 1. maja se je skupno število žrtev zvišalo na 16. Razen tega je 110 težko ranjenih, dočim števila lahko ranjenih ni mogoče ugotoviti.

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Socialnodemokratska stranka Nemčije je po krvavih dogodkih 1. maja izvršila strogo ločitev s komunisti. Predsedništvo stranke in predsedništvo poslanskega kluba sta izdala oklic, v katerem je rečeno: »Delavci, ne pustite, da vas izkorišča bankerotna komunistična stranka s svojimi moskovskimi voditelji za dejanja, ki so končno v korist samo zakletim sovražnikom republike in proletariata.«

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) — Veliki državni zbor komunistične stranke, ki je bil določen za dan 10. maja v Draždanih, je bil odgoden za nedoločen čas.

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Danes opoldne so se v Neukölnu začeli zopet novi boji. Policija je v Hermannstrasse vršila hišne preiskave, demonstranti pa so jo sprejeli s streli. Več policijskih uradnikov je bilo težko ranjenih, **in kakor na znamenje, so se po vsem okraju zopet začeli boji.**

Nihče ne sme po cesti, slišati je samo streljanje, povelja in stokanje. Vedno bolj se kaže, **da so komunisti boj sistematično organizirali.** Policijo ovirajo z barikadami, da ne more prodirati z oklopnimi avtomobili, in streljajo nanjo izza dimnikov in streh.

Policijski predsednik je danes opoldne v ogroženem okraju **proglasil nekako obsedno stanje.** Od 9 zvečer do 4 zjutraj je prepovedan vsak promet. Ob 9 zvečer morajo biti zaprte vse gostilne. **Proglas policije izjavlja, da vsaka oseba, ki se ne bi pokorila prepovedi, riskira svoje življenje.** Današnje streljanje je zahtevalo **tudi več nedolžnih žrtev.** Danes sta umrla dva ranjenca z dne 1. maja, tako se je število mrtvih 1. maja zvišalo na 11 oseb. **Berlinsko vodstvo komunistične tranke pa hujska dalje,** posebno na generalno stavko, ki pa dosedaj še nima velikega uspeha. Samo delavci v treh največjih tovarnah za cigarete so ustavili delo. Deloma stavkajo tudi delavci v čevljarskih tovarnah.

Začetkom današnje seje nemškega državnega zbora so komunisti zopet poskušali demonstracijo. Komunistični poslanec Pieck je zahteval, da se takoj vrši razprava o predlogu, da se prepoved izhajanja »Rote Fahne« ukine, in zmerjal policijo z zločinci. Predlog pa je bil odklonjen. Komunisti so nekoliko časa delali hrup, potem pa je nastal mir.

Zadnje vesti

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Policija je popoldne v Neukölnu izvršila vse odredbe policijskega predsednika in postavila goste straže, da se prepreči vsako, tudi najmanjše zbiranje demonstrantov. V gornjem delu Hermannstrasse je policija zgradila barikade, ob katerih stoje straže, ki ne pustijo nikogar pasirati ulice. Na strehi sosednje hiše je policija namestila velik žaromet. Po 9 je policija cesto spraznila s tem, da je z obeh strani barikade oddala na strehe sosednjih hiš več strelov. Pri tem je bil zadet neki 20 letni demonstrant.

Policija nastopa zelo odločno in je energirno po 9. uri prepovedala vsak promet v Neukölnu. Prišla so močna policijska ojačenja na konjih, ki so se postavila s karabinkami ob mejah zaprtega mestnega okraja. Kmalu po 10. uri zvečer so se v gornjem delu Hermannstrasse na oglu Jägerstrasse začuli streli iz strojnih pušk. Položaj se je poostril, ker se je komunistom posrečilo, zasesti celo vrsto streh na križišču Selhoverstrasse in Jägerstrasse.

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Okoli 11 ponoči so začeli komunisti s streh in iz hiš živahno streljati na policijo. Na pomoč je prišla tudi policija na kolesih. V času, ko je bilo oddano to poročilo, strelja oklopni avtomobil na zasedene strehe.

Berlin, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Število smrtnih žrtev je danes popoldne od 1. maja dalje narastlo na 17 oseb. Pričakovati je še nadaljnjih smrtnih žrtev, ker leži v raznih bolnicah 10 smrtno nevarno ranjenih oseb.

Strašen ciklon v Ameriki

Newyork, 3. maja. (Tel. »Slov.«) V državah Tennesse in v Virginiji je divjal strašen ciklon, ki je napravil v mnogih krajih veliko škodo. V mestu Rieloo je vihar porušil šolo, v kateri je bilo **300 otrok. Mrtvi sta dve učiteljici in 19 otrok, 7 otrok je smrtno nevarno ranjenih, več kot 100 pa lažje ali težje ranjenih. Več otrok je vihar odnesel nad 30 metrov daleč. Porušena so tudi mnoga druga poslopja. V mestu Embrockville v državi Tennesse sta ubiti 2 osebi in 5 ranjenih, 5 hiš pa je porušenih. V Woodville v Virginiji je vihar podrl šolo in cerkev. V Morgantown v zahodni Virginiji je bilo težko ranjenih 15 oseb, lahko ranjenih 50 oseb in 40 hiš porušenih. Tudi v Floridi in Ohio je vihar zahteval žrtve.**

New York, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Ciklon, ki je včeraj divjal v južnih državah Severne Amerike, je danes dosegel mehiški zaliv in opustošil obalo v okolici Tampica in Veracruza. Potopilo se je tudi večje število ladij. Sila viharja še ni ponehala.

Mala antanta in sovjeti

Bukarešt, 3. maja. (Tel. »Slov.«) V romunskih listih se javlja vest, ki jo je treba sprejeti z rezervo, da bo na konferenci Male antante v Belgradu češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš predlagal, da se obnovijo diplomatski odnošaji s Sovjetsko Rusijo.

Kako preprečiti oboroževanje

Ženeva, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Trud razorožitvene komisije, da bi prišlo do sporazuma o metodi omejitve vojnega materiala, je ostal brezuspešen. Nobena srednja pot se ni našla med metodo, ki jo zagovarjata Nemčija in Rusija, da se direktno omeji, odnosno maksimira številka različnega vojnega materiala, in med metodo, ki jo je predlagala Francija, to je tako zvano indirektno metodo o omejitvi izdatkov za vojni material. Predsednik Politis je predlagal, da se v resoluciji ugotovi, da ostane samo obveznost publiciranja vseh proračunskih izdatkov za vojni material kot edini kriterij, to resolucijo pa je umaknil, ker je nista odobravali niti Nemčija niti Rusija. O vprašanju se bo jutri razpravljalo **dalje.**

Belgrajske vesti

Poravnan carinski spor. Spor med Jugoslavijo in Avstrijo radi izvoza svinj je popolnoma poravnan. Ministrstvo je sedaj izdalo statistiko izvoza svinj. Ta statistika potrjuje, da je bil izvoz sedaj najslabši, ko je bila kampanja najhujša. Kampanja od strani Avstrije je bila očividno politična.

Amnestija carinskih prestopkov. V finančnem ministrstvu je izdelano pojasnilo k amnestiji v carinskih in kazenskih prestopkih. Razglasilo se bo šele po pravoslavni veliki noči.

Belgrad, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Danes je pravoslavni Belgrad praznoval pravoslavni veliki petek. — Večina ministrov je odšla iz Belgrada in se vrne šele po praznikih. Predsednik vlade bo prebil praznike v Vrnjački banji. Kraljev povratek iz Belja se pričakuje v pondeljek zvečer.

Belgrad, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Minister dr. Marinković se bo vrnil v Belgrad proti koncu meseca maja. Ne bo pa še prišel pred sestankom zunanjih ministrov male antante. Zastopal ga bo pri konferenci dr. Kumanudi, ki bo vodil konferenco.

Belgrad, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Belgrajska občina je zaključila ljudsko štetje za Belgrad. Moških je 126.315, ženskih 99.755, skupno 226.070 prebivalcev.

Magistratni gremij

Snoči je imel sejo ljubljanski magistratni gremij. Obravnaval je tekoče zadeve obrtnega referata, gospodarskega urada, mestnega gradbenega urada ter razna stavbna dovoljenja.

Sklenilo se je, da se prodaja sladoleda z vozički po mestu nikomur več ne dovoli.

Oddala so se slikarska in pleskarska dela v novi mestni hiši na Poljanski cesti. Dela so bila oddana najugodnejšim ponudnikom.

Definitivno se je sklenila naprava kopališča na obrežju Save pri Ježici. Zidarska, tesarska, mizarska, krovska, kleparska in vodno-instalacijska dela so bila pogojno oddana najcenejšim ponudnikom za skupno vsoto okrog 139.000 Din. Z deli za kopališče se prične takoj, kakor hitro bodo končnoveljavno sklenjene pogodbe za nakup potrebnega zemljišča. Velike koristi bo od kopališča imela občina Ježica, katera stopa vedno bolj v tesnejše odnošaje z mestno občino.

Magistratni gremij se je izrekel za podelitev gostilniške koncesije na hišo pod Rakovnikom, kjer je bila nekdaj stara in dobra gostilna z lepim gostilniškim vrtom.

V mestnem domu se že delj časa nahajajo aparati za ogrevanje otrok z višinskim solncem, ki so pa last pomladka Rdečega križa. Gremij je sklenil, da vse ogrevalnike prevzame v svojo oskrbo, kar bo stalo mestno občino letno le malenkosten znesek. Iz obče zdravstvenih razlogov je prevzem ogrevalnikov le iskreno pozdravljati.

Za gasilski dom na Ilovici da mestna občina na razpolago dovoljno gramoza.

Gradbena dovoljenja so bila podeljena sledečim: 1. Alojzu Žitniku za pritlično stanovanjsko hišo ob cesti v Črno vas. 2. Bahovcu Ivanu za gradnjo dvoriščne zidane lope na Vidovdanski cesti št. 6. 3. Leopoldu Igliču, mestnemu uslužbencu, za enonadstropno hišo ob Apihovi ulici za Bežigradom. 4. Antonu Zajcu za gospodarsko dvoriščno poslopje na Ilovici št. 12. 5. Prelogu Karlu za gradnjo skladišča na dvorišču in za adaptacijo v II. nadstropju hiše v Gosposki ulici št. 4. 6. Metki Lazar se bo dovolilo zidati enonadstropno hišo ob vogalu Rimske ceste in ulice Rimske legije. 7. Josip Jakopič jgradi kanalizacijo svoje hiše na Mirju št. 4. 8. Francetu Krapežu se dovoli naprava provizorične obcestne ograje ob Večni poti. 9. Jelki dr. Minařevi se dovoli adaptacija srednjega izložbenega okna z napravo vrat pri hiši Sv. Petra cesta 24. 10. Ivanu Brunčiču in ključavničarju Uraniču se dovoli adaptacija gospodarskega poslopja na dvorišču hiše št. 23 v Kolodvorski ulici; prvemu za pleskarsko delavnico, drugemu za ključavničarsko. 11. Joško Čampa gradi enonadstropno vilo ob cesti na Rožnik čez cesto pod parcelo dr. Iv. Oblaka. 12. Adela Moro za gradnjo enonadstropne vile na vogalu Samotne in Pleteršnikove ulice nasproti hiše vodnega instalaterja Miheliča. 13. Ob koncu Hranilnične ulice za Bežigradom gradi Društvo za zgradbo delavskih hiš enonadstropno hišo z več stanovanji. Gradnjo hiše je prevzela tvrdka stavbenika Tomažiča. 14. Malo naprej ob Suvoborski cesti bodeta gradila skupno enonadstropno hišo Anton Marinšek in Anton Schweiger. 15. Ivan Suhadolnik sme napraviti pred svojo hišo ob Šmartinski cesti provizoričen prizidek za drvarnico. 16. Vinko Battelino v Slomškovi ulici št. 19, zgradi ob podaljšani K. Kotnikovi ulici lepe delavnice za cementno-betonske izdelke in stanovanjsko poslopje.

Stavbno dovoljenje se je pogojno podelilo sledečim: 1. Anici Ogrin, zasebni uradnici, za enonadstropno vilo ob Vodovodni cesti. 2. Frideriku Martinčiču za visokopritlično hišo ob Devinski cesti. 3. Viktorju Sterlekarju za enonadstropno hišo na Prulah v bližini tesarskega mojstra Martinca. 4. Rudolfu Škulju, gostilničarju v Florijanski ulici, za nazidek enega nadstropja sedanji hiši. 5. Jožefu Karlovšku za gradnjo pritlične hiše ob Vodnikovi cesti. 5. Valentinu Vratiču za visokopritlično hišo ob Podjunski ulici v Spodnji Šiški. 6. Josipu Rusu za adaptacijo hiše na Ižanski cesti št. 16.

Uporabno dovoljenje za visokopritlično dvostanovanjsko hišo je bilo podeljeno Josipu Suši v Podmilščakovi ulici.

Francoski glasovi v reparacijski konferenci

Pariz, 3. maja. (Tel. »Slov.«) »Petit Parisien« poroča, da naj se točno določi samo del bodočih nemških plačil, in sicer oni del, ki je določen za takojšnjo mobilizacijo. Ostanek pa ostane provizoričen, ker je deloma brez transfernega varstva, deloma pa naj tvori dobiček bodoče reparacijske banke. Kakor javlja »Matin«, znaša del bodočih nemških plačil, ki se more mobilizirati, približno 13 milijard. V ostalem bi se Nemčija sama obvezala, pokriti medzavezniške dolgove. Na to strokovnjaki ne bi določili natančne višine anuitet za 37 letno periodo, temveč določili samo anuitete za prvih deset do dvanajst let. Od tedaj dalje pa bi čisti dobiček spopolnjevala reparacijska banka. Razen tega upajo, da se bo do takrat dosegla revizija dolgov z Ameriko. »Journal« poroča, da se bodo anuitete začele z 1.75 milijarde, ki bi se vsako leto zvišale za 25 milijonov in v desetih letih dosegle 2 milijardi. Zadnja letna plačila od 37. do 58. leta bi se izrecno jemala iz čistega dobička reparacijske banke. **»Matin« izjavlja, da so o načelu rešitve prišli do sporazuma. Sporno je samo še vprašanje o številčni določitvi anuitet.**

Pariz, 3. maja. (Tel. »Slov.«) Dr. Schacht se je danes popoldne v prisotnosti Owen Younga več kot 2 uri razgovarjal s francoskima delegatoma Queneyem in Barmentieresom. Razgovor med njimi pa še ni privedel do končnega rezultata. Nadaljeval se bo jutri dopoldne ob 15. V Berlinu se širijo vesti, da se bo v najkrajšem času dosegel sporazum. Te vesti pa so zaenkrat še brez podlage.

Dunajska vremenska napoved: Različno oblačno, morda nevihte.